

VÝSTŘIŽEK Z TISKU

PRAVO, Praha

FOČD

- 3. III. 1999

Ostrava kypí divadelními počiny

Jiří P. Kríž

Druhý Festival ostravských činoherních divadel, který se uskutečnil v posledních čtyřech únorových dnech, vrátil uvažování o českém divadle znovu k tomu velmi podstatnému: Zatímco kritika i teatrologové ocenili nesporně umělecké kvality ostravských inscenací, severomoravští tvůrci se obracejí k parteru, což býval v divadlech prostor určený nezáměrnému lidu.

Schopnost psát pro vzdělaného, zároveň ale i pro prostého diváka zdobila díla mistrů Shakespeara, Molièra, de Vegy atd. Teprve až pochopil, že jeho hráči musejí porozumět třeba i lidé na nevzdělaném venkově, triumfoval právě takový Molière nakonec i v Paříži, odkud

předtím utekl zneuznán, nepochopen, zadlužen.

Ostrava není nevzdělaná, není ani venkovem, přesto sociální složení i neutěšená situace, stále na hranici existenčních problémů, přivedla její čtyři profesionální scény k poznání, že divadlo je lépe hrát pro lidi než pro hrstku odborníků. To je nejprůkaznější specifikum současné ostravské scény. Přináší zároveň i pozitivní zpětnou vazbu – diváckou odezvu.

Nutnost volit interpretace her tak, aby přilákaly a zaujaly diváky, zároveň ale buldočí vytrvalost divadelníků nepodbízet se přináší do ostravských divadel originální výklady, které v oné zpětné vazbě oceňuje vedle diváků i odborná kritika. Při srovnávání se stejnými inscenacemi

pražskými obtojí pak ty ostravské mnohdy víc než jiné v mnohem renomovanějším divadelním prostředí.

Dobrym příkladem je Hrubínova Romance pro křídlovku scenáristy Marka Pivovara a režiséra Radovana Lipuse (neměl příliš času oslavit její úspěch, byl právě štěstím bez sebe, narodila se mu dvojčata). V diskusi označili mnozí teatrologové Romanci dodatečně za nejlepší inscenaci loňského roku. Její kvality plasticky vystoupí právě při srovnání s inscenací v Národním divadle. Víc než Krobotova narativní dramatizace v Praze dokázali Ostravští tlumočit ryzími divadelními prostředky závrtnost jedné z největších básnických skladeb české poezie 20. století. O výkonu Jana Fišara v roli básníka i dalších aktérů nemluvě...

Je to vzdálenost od Prahy (ne však od Brna nebo Olomouce), která obraz divadla v Ostravě (Opavě, Olomouci, Zlíně) zkresluje v jeho neprospěch. Proto se Romance pro křídlovku doslova trestuhodně neobjeví v nominacích na Cenu A. Radoka za nejlepší inscenaci roku (z tipujících zhruba pět desítek kritiků ji loni viděl jediný).

Přehlídka znovu ukázala na propojení umělecké kvality s diváckou odezvou. Právě to se v Ostravě daří víc než v mnoha jiných městech. Nejlepšími doklady onoho předznamenání hraní pro parter jsou inscenace Jiráskovy Lucerny (režie Radovan Lipus), formálně rámované titulky německého filmu a hudbou i herectvím jeho dřevní zvukové éry, nebo také Shakespearova Roméa a Julie (Juraj Deák) vracející tragédii od akademismu, v některých kritických hlavách zafixovaného téměř až fundamentálně, k temperamentnímu hraní zdařile evokujícímu renesanční divadlo. K tomu přispívá i nejsoučasnější jazyk převodu z překladatelské dílny Jiřího Joska.

Co v Ostravě vědí, je dobré aspoň jedenkrát za rok připomenout v národním kontextu. Např. kreace herců Národního divadla moravskoslezského – Veroniky Forejtové (Zachanassiiová v Návštěvě staré dámy, Klásková v Lucerně), Apoleny Věldové (Aldonza v Muži z La Manchy), Jana Filipa (Serebrjakov ve Strýčku Váňovi), Stanislava Šárského (Ill v Návštěvě), Jana Fišara v Křídlovce nebo Vladimíra Čapky v Enquistově Noci tribádek (Divadelní společnosti P. Bezruč). Možná by si víc než jiní zasloužili i výrazná ocenění v ročních institucionálních bilancích.

V Ostravě dobré divadlo hrají. Diváci už to vyčenichali. Nabito začíná být hlavně mladými lidmi, což je jeho naděje. Příznivci divadla se o tom mohou přesvědčit aspoň jedenkrát za rok na divadlem nabitě přehlídce (čtrnáct inscenací a dva dopolední semináře ve čtyřech dnech) poskytující příležitost k zasvěcenějšímu komparacím o dění v současné české divadle.

Miroslav Rataj a Jan Fišar, Viktor (po letech) a Básník, v závratné ostravské Romanci pro křídlovku Národního divadla moravskoslezského.

Foto PRAVO - J. P. Kríž